

(Fölkiáltások: Nincs!) Németországban sines bőség, de ami kevés van, ahhoz mindenki egyenlő arányban juthat hozzá. Nálunk legkisebb a hadiségely, Szegeden még mindig 63 fillér, noha Ausztriában már 3 korona. Ez Tisza István országa. Mi ezt az országot nem akarjuk, mi a magunk országát akarjuk.

„Lelkes „éljen” fogadta ezeket a szavakat is, majd általános figyelem közt

Bokányi Dezső

szólt föl, akinek beszédébe gyakran riadt bele lelkes és hangos éljenzés. Ezeket mondta:

Tisztelt népgyűlés! A népek sorsdöntő útján lángbetűkkel két szóval van megírva a kibontakozás: Népjogot, világbékét! Mi azért jöttünk el, hogy bajtársi jobbunkat nyujtsuk a két kérdés kivívásához. Joggal nyujtsuk, mert becsületes bajtársi kéz. Ez a kéz már harcolt akkor is az általános választójogért, amikor ebben a kérdésben kizárólag, mint sziklán az erőd, egymaga hirdette az eszmét, mely a világbéke érdeke. A népek a számadást már lezárták. A világháború egyeseknek hírnevet és dicsőséget, százaknak és ezreknek vagyont és jólétet, millióknak pedig ezenvedést és nyomort hozott. Eppen ezért milliónyi ember érdeke fűződik ahhoz, hogy legyen meg a világbéke, mely az emberiséget a szabadsághoz, a kulturális fejlődéshez és a magasabb boldogság útjaihoz fogja vezetni. A választójogot vasmarokkal kell kiküzdeni. Mikor mi ehhez a küzdelemhez testvéri jobbunkat nyujtjuk, akkor olyan kéz jut küzdelembe, amely a tűzpróbát tűzben, vészben és viharban régen kiállotta már. (Éljenzés.)

Kiálltunk a tűzpróbát akkor, amikor a gázbombák rágalmait szórták felénk. Kiálltunk akkor, amikor rendőrkarodok világítottak bele a választójogi harcba. Kiálltunk akkor, amikor az egész fegyveres erő került velünk szembe és a gépfegyverek gyilkoló szikráit lövelték felénk. El harcokban kiérdemeltük a legnagyobb Károly-kitüntetés, a Mária Terézia-rendet. Nem küzdöttünk hiába és most születik az a kor, amely új és jobb jövőt hoz: ott állunk már a küszöbén. A mi szövetségünk annál értékesebb, mert nemesak mi képezzük a népjogok tényleges sorhadseregét, sorkatonaságát, hanem azért is, mert mi képezzük a világot, a mindent föntartó munkát. Országok összeomolhatnak, nemzetek megszülehetnek, de amíg ember él, a munka lesz az a diadalmas erő, amely országokat kelthet és újból hatalmassá tehet minden más „keresztül”. (Helyeslés.)

— Nemesak a szabadság van jó kézben, épp ezért a munkásságnál, hanem a világbékének is a dolgozó milliók kezében van a helye. A háború lehet érdeke a hadvezéreknek, császároknak, egyes gazdag embereknek, akik időnként a béke ellen újra folytathatják harcukat, a népek millióinak azonban sohasem lesz érdeke, hogy háború legyen ember és ember között.

Ezután azt fejtegeti, hogy a sovinizmus mesterséges szítása milyen káros hatással van a békére, majd így folytatja:

— Tőlünk félünk a hazát, pedig erre ezer évvel ezelőtt lett volna szükség, amikor Magyarországon be nem telekkönyvezett föld volt elég. Akkor még mi is tudtunk volna néhány holdat betelekkönyveztetni, de fájdalom, nekünk és néhány millió ember számára

egy nemzeti dallal, szép alátal muzsikával tesszük kötelességünké, hogy telekkönyvi kivonat nélkül is szeressük a hazát. Pedig tőlünk a hazát azért sem kell féltetni, mert azt pár száz évvel ezelőtt bőven eladták, következő századokon át pedig kisajátították. Mitőlünk a hazát féltetni nem kell. Ha én gyűlölném és utálnám a hazát, akkor azt mondtam volna, hogy ne legyen választójog, legyen izzó elégedetlenség, legyen gyűlölet és annak tüzeiben pusztuljon el ez a haza. Mi éppen azt akarjuk, hogy hazánkat alátámasszuk hogy erős és hatalmas legyen. Fölajánljuk ehhez millió munkásnak tudását, erejét és munkáját, hogy ezt a hazát hatalmassá, gyönyörűvé, európai szintűvé tegyük. Ez az a hazagyűlölet? (Élénk helyeslés.)

— Én magamban sokszor gondolkodtam, hogy nem volna-e jobb Tiszát továbbra is uralmon hagyni? Nem volna-e jobb a világháborút még egy évig föntartani? Tisza és még egy évig tartó világháború megdöntene mindent, de az összeomlásból csak egy politikailag iskolázott, érett nép tud ismét kiemelkedni. Mi tehát nem vagyunk elég erősek az összeomláshoz.

Ezután azt fejtegeti, hogy a nép politikai ismereteinek fejlesztése szempontjából is szükség van az általános választójogra. Szereti Kossuth Lajos szellemének bizonyos részét, de az is bizonyos, hogy 48 óta ez a szellem nagyon sokszor elszunnyadt ebben az országban és nekik kellett a szunnyadást fölébresztetni, talpraállítani és harcba küldeni. — Én nem vagyok dinasztikus érzelmű, a népek szabadságát, demokráciáját nem a monarchiától várom. Egyet azonban nem tagadhatok, hogy IV. Károly, amikor királlyá proklamálták és azután is, a jobban kiterjesztő népjogokat hangoztatta, Széchenyi, Deák, Kossuth után parlamenti életünkben kellett volna annyi előnek lenni, hogy ne fölülről jöjjön a népjogok kiterjesztésének megvalósítása, mikor a világ összes népei, nemzetei között a magyar van leghátrább a demokráciában. Ostorcsapásként vágta arcunkba, hogy magyarok, legyetek demokratábbak, mint a királyotok. Amikor ez a nemzet a maga jogait kiépítheti és amikor a király rámege erre az utra és belpolitikai kérdések dolgában egész szabad kezét ad, akkor ez a nemzet beszél, vitatkozik, ahelyett hogy többet követelne, mint amennyit Bécsben akarnak neki adni. Én azt hiszem, hogy a fölülről jött ostorcsapás és alulról a milliók erejének föltolulása következtében eljön az a pillanat, amely meghozza a népszabadságokat. Most még éppen emiatt hisznek a munkások a politikában, ha azonban nagyon sokáig késnek, aminek kell jönni, akkor cselekedni fognak és akkor tudják azt, hogy ki kell adni milliók számára a parancsot. (Éljenzés.)

— A magyarországi munkásokra nemesak Bécsben figyelnek, hanem az egész világon. És ha mi idejében ki nem kényszerítjük az általános választójogot, akkor a népek nemzetközi ítélete fogja azt fölvenni! A magyaroknak az általános, egyenlő, titkos, községenkinti választójog megadandó. Ma nincs olyan kis állam, amelynek sorsával ne törődjenek. Ma egy ország szabadsága nem országos, hanem nemzetközi kérdés, mutatja a világháború mai állása. Meg kell érteni, hogy 8 millióan vagyunk, tíz millió magyar volt,

de most már csak nyolc millió van a statisztika is nyújtja a rétest. Vagy mi legyünk a legdemokratikusabb nép és akkor bennünket szeretet fog körülvenni, vagy reakciók maradunk és akkor a történelem elsöpör bennünket.

Válasszatok! Nagy az idő, olyan nagy, amilyen még sohasem volt ezeresztendő alatt! Meg kell mutatni, hogy észbe és erőre kaptunk. Itt van a polgárságnak a gondolkodó része, itt van a dolgozó része és a dolgozó munkásosztály. Ha ez a három összefog, megteremtjük az új Magyarországot.

Percekig tartó zajos éljenzés és taps után Vámbéri Melanie mondott tetszéssel kísért beszédet, melyben a háború dolgozó nőire hívta föl a figyelmet és választójogot követelt a nőknek is.

Dr. Balassa Ármin

volt az utolsó szónok. A következőket mondotta:

Polgártársak! Az országos demokratapárt nevében, a párt vezérének, az Esterházy-kormány választójogi miniszterének: Vázsonyi Vilmosnak (hosszas éljenzés) zászlóját hajtom meg önök előtt, amidőn az előterjesztett határozati javaslatnak elfogadását kérem. A demokratapárt létalapja a polgári jogegyenlőségben gyökerezik; a dolgozó magyar polgárságnak pártja Kossuth Lajos 48-iki demokráciai alkotmányának tovább építő pártja, az általános, egyenlő, titkos, községenkinti, a nőkre is kiterjedő választójogban ismeri föl azt az eszközt, a mellyel a nép a maga politikai erejét beviteli a magyar alkotmányba és a saját sorsának urává teheti magát. (Éljenzés.)

Az akarjuk, hogy mire elhamvadnak a világmáglyának egekig csapkodó lángjai, mire bezáródnak a világmészárszékeknek kapui és visszatérnek közénk a harctereken élve maradt véreink, ne kelljen szegyenleni magunkat renyhességünkért, hanem önérzettel mondhatjuk nekik: előkészítettük számotokra az új világot, amelyben fölépíthetitek velünk együtt jövődö boldogságotok templomát, hogy kevesebb szenvedés árán elérhessétek mindazt, amit a hazától, államtól, nemzettől, az élettől a kötelességeit becsületesen teljesítő minden állampolgár joggal megkövetelhet. (Éljenzés.)

A szavazati jog nem azoknak a tulajdona, akik a jog gyakorlásában már benne vagyunk. Ez a jog a magyar alkotmány joga. A honosságról szóló törvény első szakasza mondja, hogy a magyar szent korona országában az állampolgárság egy és ugyan az. Ugyanezt az elvet fejezi ki a nemzeti-ségi törvény.

A világháború századunk uralkodó eszméjévé érlelte a népeknek a politikai jobbagság, a vagyoni rabszolgaság alól való fölszabadulásának eszméjét, a népszuverénitást eszméjének a szervezett polgárság politikai erejével, a demokrácia erejével való diadalra juttatását. A választójog kérdését véglegesen meg kell oldanunk, ha nemzetünket az összeomlástól megmenteni akarjuk. A megoldás módja pedig: az előterjesztett határozati javaslatban követelt választói jognak törvénybe iktatása.

Balassa beszédével a nagygyűlés viharos éljenzés közben véget ért.

Osram
A bevált fényerősítő izzólámpa

Kapható Fonyó Sománál Szegeden.